

Rozvíjejte svaté a ušlechtilé myšlenky

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 1. října 2006* ←

Vtělení lásky!

Mnoho žen dychtí slyšet Svámího promluvu v telugštině. Říkají: „Studenti jsou velmi vzdělaní a hovoří plyně anglicky o různých technických a strojních záležitostech. Svámí je v tom podporuje. My jim však nedokážeme rozumět. Rády uslyšíme Svámího promluvu v prosté telugštině.“

*Sladší než cukr, chutnější než podmásli,
dokonce i sladší než med je Rámovo jméno.
Neustálé opakování tohoto sladkého jména
přináší chuť samého božského nektaru.
Proto by měl člověk bez ustání
rozjímat o Rámově jméně.*

(báseň v telugu)

Vtělení lásky!

Země Bhárat je prastará a má slavnou historii. V Bháratu není žádná vesnice, kde by nebyl chrám Pána Rámy. Do kterékoli vsi se podíváte, setkáte se alespoň s několika lidmi nesoucimi jméno Ráma. Opakování Rámova jména září v Bháratu od dávných dob široko daleko, aniž by se nějak změnilo. Věřící (*ástika*), nevěřící (*nástika*) a věřící nevěřící (*ástika nástika*), všichni zpívají jméno Ráma. Když někdo například vstává ze svého místa, vysloví jméno Ráma. Rámovo jméno je v denním životě lidí Bháratu velmi oblíbené. Rámovo jméno je však oblíbené nejen zde, ale i v Číně. Rozšířilo se prakticky do celého světa.

Král Dašaratha neměl po dlouhou dobu děti. Měl tři manželky. Velmi doufal, že s některou ze svých žen zplodí syna, a tak zachová rod. Ale jeho naděje byly zklamány. Konal velké pokání, aby zplodil chlapce. Jedině soustředěným

duchovním cvičením (*tapas*) může člověk – tehdy stejně jako i teď – naplnit svá přání. On i jeho tři manželky vykonávali určité obětní obřady (*putrakáméšti jágu*). V závěru *jágy* se před ním objevil *jadžňha puruša* (pán obětí) a podal mu nádobu, obsahující *pájasu* (sladkou kaši). Řekl Dašarathovi: „Drahý synu Dašaratho! Rozděl tuto *pájasu* svým třem ženám stejnou měrou.“ Dašaratha tak učinil.

Tento příběh je popsán různě v mnoha textech. Uvádí se, že Dašaratha nerozdělil *pájasu* svým manželkám rovnoměrně. Není tomu tak. Poručil přinést tři zlaté misky a za přítomnosti mudrce Vasišthy je naplnil *pájasou* stejnou měrou. Pak podal jednu misku každé z manželek, Kausalje, Sumitře a Kaikéjí. Mudrc Vasištha jim požehnal: „Nechť se vaše přání naplní.“ Královny měly radost a vzaly si misky s *pájasou* do svých modliteben.

Sumitrá však měla nad zrozením syna rozmanité myšlenky. Mysl jí znepokojoval vážný úsudek. Když dal král kékajského království svoji dceru Kaikéjí za manželku králi Dašarathovi, dal si podmínku, že království Ajódhji bude vládnout jedině syn, narozený jeho dceři. Dašaratha s podmínkou souhlasil a Kaikéjí si vzal za ženu. Proto nemohl vzít své slovo žádným způsobem zpět. Královna Kaikéjí byla tedy velmi šťastná, že syn, který se jí narodí, bude v budoucnosti králem Ajódhji. Podobně byla šťastná i Kausaljá, byla si jistá, že její syn bude určitě králem Dašarathou korunován, neboť ona byla mezi třemi manželkami ta první. Kausaljá i Kaikéjí byly velice šťastné.

Sumitrá však neměla žádnou naději. Umyla si hlavu a vyšla nahoru, aby si usušila vlasy. Jak víte, tehdy nebyly fény nebo sušičky vlasů známé. Položila si svoji misku s *pájasou* na zábradlí terasy a sušila si tedy vlasy. Mezitím se snesl na misku dravý pták a odnesl ji pryč. Sumitrá se vyděsila a řekla si: „To nevádí, že se miska ztratila. Bojím se ale, že můj manžel a náš učitel Vasištha mi za mou nedbalost vyplísí.“ Okamžitě sešla dolů. Kausaljá a Kaikéjí ji tam čekaly. Kaikéjí se jí zeptala: „Proč jsi tak rozrušená, milá sestro?“ Sumitrá jim vyprávěla celou příhodu.

Tehdy spolu manželky nebojovaly, jak je tomu dnes. Chovaly se k sobě jako sestry, se vzájemnou láskou a náklonností. Kaikéjí řekla Sumitře: „Milá sestro! Neměj obavy, dám ti část *pájasy* z mého dílu.“ Po těch slovech přinesla misku a část z ní odlila. Velkorysá Kausaljá se o část své *pájasy* podělila se Sumitrou také. Pak odnesly tři misky s *pájasou* za mudrcem Vasišthou, aby jim požehnal. Požehnal miskám slovy: „Povijte syny ušlechtilých vlastností, dlouhého života a největší udatnosti, takové, co dokážou spravovat království způsobem, který potěší poddané.“

Nejdříve porodila chlapce Kausaljá. Dítě bylo výjimečně okouzlující a milé. Mudrc Vasištha je pojmenoval Ráma. Byl tak krásný, kouzelný a půvabný. Každý, kdo za ním přišel, byl šťastný a blažený. Proto se říká: „*Ramajati iti Rámah* (ten, kdo těší, je Ráma).“ Druhá žena, Sumitrá, porodila dva syny, zatímco Kaikéjí jednoho. Mudrc Vasištha se podíval: „Jak to? Kausaljá s Kaikéjí porodily každá jednoho syna, zatímco Sumitrá dva?“ Rozjímal nad tím a ve své jógické vizi pochopil, co se přesně stalo. Uvědomil si, že dvě děti, které se narodily Sumitře, se narodily ze dvou dílů *pájasy*, kterou jí daly Kausaljá s Kaikéjí.

Čtyři děti dostaly jména: Ráma, Lakšmana, Bharata a Šatrughna. Lakšmana byl částí (*amsa*) Rámy a Šatrughna částí Bharaty. Sumitrá si pak pomyslela: „Jestliže se Ráma stane králem, můj syn Lakšmana by měl být jeho služebníkem. Bude-li králem Bharata, bude mu sloužit můj druhý syn Šatrughna. Nechci, aby moji synové někdy usilovali o království. Stačí, budou-li sloužit Rámovi nebo Bharatovi.“ Své myšlenky však nikomu neprozradila.

Lakšmana i Šatrughna neustále plakali, již od svého narození. Ani nejedli ani nespali. Sumitrá nedokázala pochopit příčinu jejich neklidu. Zkoušela různé metody, jako mantry, *tantry* a *jantry*. Nepřinesly však žádný výsledek. Chlapci nepřestávali plakat. Nakonec se vydala za svým učitelem, mudrcem Vasišthou a prosila ho: „Ó, božský učiteli! Nedokážu pochopit, proč mí synové neustále pláčou. Sděl mi laskavě příčinu.“

Mudrc Vasištha zavřel na chvíli oči a svým jógickým vhledem se pokusil porozumět příčině jejich neustálého pláče. Nato jí vysvětlil: „Matko, Lakšmana je částí (*amsa*) Rámy a Šatrughna částí Bharaty. Polož tedy Lakšmanu do kolébky vedle Rámy, prosím. Podobně ulož Šatrughnu vedle Bharaty.“ Sumitrá položila po svolení Kausalji a Kaikéjí oba chlapce do kolébek vedle Rámy a Bharaty. V tu chvíli přestal Lakšmana i Šatrughna plakat a začali si radostně hrát. Pak se napili mléka a v klidu usnuli. Od té doby následoval Lakšmana Rámu jako stín a Šatrughna následoval Bharatu.

Po skončení svatebního obřadu Rámy, Lakšmany, Bharaty a Šatrughny se vydal Bharata do domu svého strýce (krále Kékaji). Šatrughna ho následoval. V Ajódhji se Ráma připravoval na odchod do čtrnáctiletého vyhnanství podle příkazu svého otce, krále Dašarathy. Sítá s Lakšmanou ho dobrovolně následovali. Proto když Lakšmana doprovázel Rámu a Šatrughna byl ve společnosti Bharaty, lidé si mysleli, že oba páry bratrů se rozdělily. Ve skutečnosti však byla vzájemná láska mezi čtyřmi bratry bezpříkladná.

Za vyhnanství v pralese narazil Ráma s Lakšmanou a Sítou na malý *ášram* (poustevnu). Když se na ni zeptali, zjistili, že patří mudrci Agastjovi. Agastja a

jeho žáci je vřele přivítali. Vyjadřovali nad návštěvou *ášramu* velikou vděčnost. Během rozhovoru jim mudrc Agastja poradil: „Rámo, v tomto *ášramu* nebudete mít pohodlí. Blízko je prales, který se nazývá Dandakáranja. Tam vám bude dobře. Matce Sítě se tam bude také líbit, nebude mít nepohodlí. Naleznete tam mnoho různých plodů k snědku. Tím lesem protéká svatá řeka Gódávarí. Proto si postavte útulek a žijte tam.“ Podle rady mudrce Agastji si Ráma se Sítou a Lakšmanou postavili malou chatku (*parnašálá*) na březích řeky v Paňčavatí v pralese Dandakáranja a začali tam spokojeně žít.

V okolí *ášramu* se vyskytovaly všechny možné druhy zvířat. Jednoho dne uviděla Sítá v blízkosti jejich *parnašály* zlatého jelena. Byla jím okouzlena. Jak mohla Sítá, která zanechala všechny své zlaté šperky v Ajódhji a následovala Rámu do pralesa, zatoužit po zlatém jelenovi? Na okamžik si pomyslela, že to může být její iluze. Ale osud je neodvratný. Ačkoli věděla, že není možné, aby tam nějaký zlatý jelen žil, požádala Rámu, aby jelena chytil a přivedl jí ho, aby si s ním mohla hrát. Prosila: „Rámo, jak je ten jelen krásný. Když ho chytíš a přivedeš do naší *parnašály*, mohu si s ním hrát a příjemně trávit čas. Když chodíš do lesa, jsem v chatě sama. Proč bys nemohl moji malou prosbu splnit a udělat mi tak radost?“

Ráma odpověděl: „Dobrá, tvoje radost je mým potěšením.“ S těmi slovy se vydal zlatého jelena chytit. Lakšmana Rámovi radil: „Milý bratře, to je podivné zvíře. Není to ve skutečnosti zlatý jelen. Myslím si, že jeho podobu musel přijmout nějaký démon, aby nás ošálil a oklamal. Neměl bys za ním chodit, půjdu ho chytit já.“ Sítá však naléhala, aby šel jen Ráma a zlatého jelena chytil. Tak jí během té důležité chvíle pracovala mysl. Na Sítino naléhání se Ráma vydal za jelenem. Po ujití určité vzdálenosti vystřelil Ráma po jelenovi šíp. Jakmile šíp jelena zasáhl, démon, který jelenovu podobu nesl, přijal svou pravou podobu. Vykřikl: „Ha, Sító! Ha, Lakšmano“ a okamžitě zemřel.

Sítá, která byla daleko od toho místa, hlas uslyšela a myslela si, že je Rámův. Požádala Lakšmanu: „Ó, Lakšmano! Jdi okamžitě pomoci Rámovi. Cítím, že Ráma je v nouzi a potřebuje naši pomoc. Myslím, že nás volá.“ Lakšmana vysvětloval Sítě: „Matko, to musí být nějaká lest, kterou hrají démoni. Rámovi nemůže hrozit žádné nebezpečí. Nekrekej na mysl. Buď klidná.“ Sítá se rozzlobila, že se Lakšmana navzdory jejím opakovaným prosbám nepohnul. Začala mu spílat. Dokonce pošpinila Lakšmanu slovy: „Přeješ si mne vzít za manželku, jestliže Ráma zemře?“ Lakšmana nedokázal v tu chvíli její urážky dále snášet a vydal se Rámu hledat. Než však *parnašálu* opustil, nakreslil kolem ní čáru a poradil Sítě: „Matko, nestarám se o obvinění, jimiž jsi mne zahrnula. Nepřekračuj však prosím za žádných okolností tuto čáru. Démoni, zvířata, ani

žádný druh hmyzu nemůže do *ášramu* vstoupit, nemůže překročit tuto čaru. Zůstaň výhradně v *ášramu*.“

Znáte možná výrobek s názvem „Lakšmana rékha“, který se dnes prodává v obchodech. Jestliže se touto křídou nakreslí čára, nepřekročí ji žádný mravenec ani hmyz. Podobně nemohl překročit Lakšmana rékhu a vniknout do *ášramu* ani démon Rávana, který přišel k *ášramu* se záměrem unést za Rámovy nepřítomnosti Sítu. Proto se postavil před *ášram* za linii, kterou Lakšmana nakreslil, a prosil o almužnu: „*Bhavati bhíkšam déhi* (matko, dej almužnu).“ Sítá se nad ním slitovala: „Hle, ubožák! Musí mít hlad. Nebylo by správné, abych ho odehnala.“ Vyšla proto ven a překročila Lakšmana rékhu, aby dala Rávanovi jídlo. Ve chvíli, kdy to udělala, Rávana ji chytil a unesl na Lanku. Když se Ráma s Lakšmanou vrátili do *ášramu*, zjistili, že Sítá je pryč. Měli o ni strach.

Sítá na Lance litovala, že se do této situace dostala, protože nevěnovala pozornost Lakšmanovým slovům. Seděla v Ašókavaně na Lance a uvažovala: „Dostanu se někdy z tohoto vězení? Uvidím ještě někdy Rámu? Ó, můj milý švagře Lakšmano! Tolik jsem tě pohaněla, ó, ty ušlechtilý!“ Kála se: „Lakšmano, jsem takto trestána, protože jsem zranila tvé city.“ Sítá strávila na Lance deset měsíců. Nikdy se však nepodívala Rávanovi do tváře. Rávana jí během těch deseti měsíců daroval mnoho různých šatů, vymýšlel všelijaké lsti a mnohé Sítě nasliboval. Sítá však nepovolila. Jeho přítomnost je jí hnusila: „Hanba tobě! Ty se nerovnáš ani nehtu na Rámově noze.“

Když začal Rávana Rámu hanět, rozzlobila se a prohlásila: „Ráma je muž nejvyšší ceny. Je odvážný a má hluboký charakter. Ty jsi opovržením hodný a nicotné přirozenosti. Ty si nezasloužíš ani vyslovit Rámovo jméno.“ Protože Rávana nedokázal, aby se mu podvolila, odešel a dal jí deset dnů, aby se sklonila před jeho vůlí. Sítá však byla plná odvahy a sebedůvěry a neustále rozjímala o Rámovi. Uklidňovala se, že jejím svědkem je její vlastní svědomí a nikdo jí nemůže nic udělat.

Dvě ženy ze společnosti démonů, jménem Adžatá a Tridžatá, byly pověřeny v Ašókavaně Sítu strážit. Byly to dcery Vibhíšany, Rávanova mladšího bratra. Jednoho dne utěšovala Tridžatá plačící Sítu: „Matko, minulou noc jsem měla sen. Viděla jsem nějakou opici vstoupit na Lanku a zapálit město. Viděla jsem také zcela jasně Rámu, jak vtrhl na Lanku, zabil Rávana a odvedl tě do Ajódhji.“ Adžatá se svěřila Sítě také: „Ó, matko, je to pravda. Já jsem měla podobný sen. Nemusíš se již více rmoutit.“ Obě dvě dávaly Sítě hodně lásky a podněcovaly v ní víru. Jejich otec Vibhíšana byl ve skutečnosti Rámovým oddaným. Tak rozvíjely oddanost k Rámovi i jeho dcery.

Uplynulo deset měsíců. Náhle nastal na Lance veliký zmatek. Proslechlo se totiž, že mezi Rámou a Rávanou začala bitva, a po několika dnech se rozšířila zpráva, že Rávana byl v boji zabit. Sítá se cítila velmi šťastná, že bude brzy volná a octne se v božské přítomnosti Rámy. Měla však v mysli pochybnost, zda má jít za Rámou sama, nebo zda přijde Ráma za ní a odvede ji s sebou. Mezitím Ráma vzkázal, aby k němu Sítu přivedli. Shromáždili se tam všichni *vánarové* (opice). Svou přirozeností jsou nestálé, o jejich chování netřeba nic upřesňovat. Tančily a skákaly, aby zahlédly Matku Sítu. Když dostaly její *daršan* (pohled na svatou osobu), naplnila se jim srdce štěstím.

Nakonec přivedli Sítu k Rámovi. Ale Ráma se na ni ani nepodíval. Sklonil hlavu a seděl zcela tiše. Nařídil lidem kolem sebe, aby připravili oheň, aby jí mohla Sítá projít, a dokázat tak svoji cudnost. Ráma věděl, že Sítá byla velice cudná a ušlechtilá žena, ale chtěl, aby tato skutečnost byla známá také celému světu. Někdo by se mohl později ptát: „Jak mohl Ráma přijmout Sítu zpět do své náruče, když strávila deset měsíců na Lance v Rávanově zajetí?“ Na takovou otázku musel dát odpověď. Proto nařídil, aby Sítá podstoupila zkoušku v ohni.

Sítá si toho byla vědoma, a tak obešla třikrát kolem ohně a pak se zpěvem Rámova jména skočila do ohně. V následující okamžik se objevil bůh ohně a podal Sítu Rámovi s prosbou: „Ó, Rámo, Sítá je žena nejvyšší čistoty. Ona je nejušlechtlejší. Není správné, abys o její cudnosti pochyboval. Laskavě ji přijmi.“ O Sítině cudnosti se tak dověděli všichni. Tento příběh oslavuje pravdu a cudnost. Vibhíšana, Rávanův mladší bratr vzal Sítu, Rámu a Lakšmanu i s jejich průvodci do Ajódhji na létacím stroji (*pušpaka vimána*). Korunovace Rámy na krále Ajódhji se slavila velkolepě. Lidé v Ajódhji žili za vlády krále Rámy v míru a štěstí. Příběh Rámájany je velice svatý. Ženy v té době chránily jedinečně *pativratá dharma* (cudnost).

*Tato země Bhárat dala život mnoha ušlechtilým ženám,
jako byla Sávitrí, která přivedla svého drahého manžela zpět k životu;
Čandramatí, jež utišila zuřící oheň silou pravdy;
Sítá, která dokázala svoji cudnost tím, že prošla planoucím ohněm nedotčená,
a Damajantí, která mocí své cudnosti proměnila zlého lovce v popel.
Tato země zbožnosti a ušlechtilosti dosáhla bohatství a prosperity
a stala se díky takovým cudným ženám učitelkou všech národů světa.*

(báseň v telugu)

Nejvznešenější vlastnost cudnosti je pro kulturu Bháratu jedinečná. Nenaleznete ji nikde jinde na světě. Když v těch dobách muži potkali ženy, museli v úctě

k nim projít kolem se skloněnou hlavou. Dnes však ženy i muži postávají uprostřed ulice a klevetí. Na konci *dváparajugy* sledoval jednoho dne takovou událost Dharmarádža. Cítil se velice nešťastný a okamžitě zavolal své bratry. Projevil před nimi svoji bolest: „Ó, Bhímo, Ardžuno, Nakulo, Sahadévo! Včera začala *kalijuga*. Když jsem se procházel městem, viděl jsem ženu, jak si na veřejnosti povídá s mužem. Je mi líto, ale být svědkem tak nemravného jednání více neunesu.“

Další den vyprávěl jeho mladší bratr Ardžuna jinou příhodu: „Dnes jsem viděl farmáře, jak se vrací z pole a nese na hlavě pluh. Zeptal jsem se ho, proč jej nese, neboť by jej mohl nechat na poli a vrátit se domů. Odpověděl: „Běda, svámí! Nemohu jej tam nechat. Kdybych nechal pluh na poli, sebrali by jej zloději. Proto nosím pluh každý den domů a následující den jej nesu na pole.““ Jindy si Pánduovci všimli jedné ženy, jak zamyká při odchodu dveře svého domu. Na otázku žena odvětila: „Kdybych dům nezamkla, někdo by vešel a odnesl naše věci pryč.“ Toto vše byly známky příchodu *kalijugy*. Za *Ráma rádžji* (kralování Rámy) neexistoval zvyk zamykat dveře domu, nosit zemědělské náčiní zpět domů nebo vidět ženy a muže, jak klábosí na veřejných místech. Tyto věci se začaly dít jen vlivem *kalijugy*.

Proto se Pánduovci dohodli na své *maháprastháně* (poslední cestě na sever). „Věk *kali* začal. Proto odejděme.“ Tak znělo jejich rozhodnutí. Následně se odebrali do svého nebeského příbytku. Pánduovci vedli svatý život. Bhárat získal pověst svaté země jen díky takovým ušlechtilým a svatým duším. Dnes však taková čistota a svatost upadla. Jistě, ještě tu je, ale neprojevuje se. Je to jediné *dharma* (správné jednání), co všechny ochraňuje. *Dharmu* musí chránit muži i ženy. Proto se musí mysl udržovat čistá a stálá. Neměli byste dovolovat špatným myšlenkám, aby vám vstoupily na mysl.

Ahaljá, žena mudrce Gautamy, byla vznešená a ušlechtilá dáma. Přesto musela trpět prokletím svého manžela. Při jedné příležitosti ji proklel: „Staň se kamenem a lež v prachu.“ Prokletí se později zbavila jen z milosti Pána Rámy. Ve chvíli, kdy se kamene dotkly Rámovy nohy, proměnil se kámen v Ahalju. Bůh může v lidskou bytost proměnit i kámen a posvětit jej. Může očistit nečisté. Ať trpíte jakkoli špatnými myšlenkami, budou všechny nečistoty odstraněny ve chvíli, kdy pomyslíte na Boha. Mysl je prvotní příčinou všeho. Proto by všichni, ženy i muži, měli rozvíjet svaté a ušlechtilé myšlenky. Musíte pročistit svá srdce. Jen tak lidstvo může přežít. Jinak upadne do démonického stavu.

U příležitosti svátku Dasará, v Prašánti Nilajam dne 1. října 2006